

§ 5

Ympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle luonnoksesta hallituksen esitykseksi alkoholilain kokonaisuudistuksesta

HEL 2016-012888 T 03 00 00

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi alkoholilain kokonaisuudistuksesta.

Alkoholilain muutoksessa on sekä elintarvikevalvontaan, että terveys- ja suojeluun liittyviä vaikutuksia.

Nykyisen käytännön mukaan elintarvikealan toimijan hakiessa anniskelulupaa aluehallintovirasto varmistaa, että elintarvikelain 13 §:n mukainen ilmoitus on tehty elintarvikevalvontaviranomaiselle. Menettely on ympäristökeskukselle tärkeä, koska sitä kautta saadaan tieto uusista ravintoloista ja muista alkoholilain anniskelupaikoista sekä varmistetaan elintarvikelain 13 §:n mukaisen ilmoituksen tekeminen. Luonnoksen 18 §:ssä, joka koskee alkoholijuomien anniskelulupaa ja sen myöntämisen edellytyksiä todetaan, että lupaviranomainen ei enää tutkisi mm. edellä mainittua seikkaa anniskeluluvan harkinnan yhteydessä. Ympäristölautakunta pitää tärkeänä menettelyn jatkamista, jossa anniskeluluvan vaatimuksena on, että toiminnasta on ilmoitettu elintarvikelain mukaisesti. Tämä menettely helpottaa valvontaa, kun tarvittavat ilmoitukset ja tieto toiminnan alkamisesta ovat myös elintarvikevalvontaviranomaisen tiedossa.

Nykyisen alkoholilain mukaan sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) huolehtii verottomien alkoholivarastojen elintarvikelain mukaisesta valvonnasta, kun taas verollisten alkoholivarastojen valvonta kuuluu kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle. Elintarvikeviraston (Eviran) ohjeistuksen mukaan tällaisten vähäriskisten elintarvikkeiden varastoinnin valvontatarve on hyvin vähäistä, eikä alkoholivaraston verottomuus tai verollisuus vaikuta elintarvikelain mukaiseen valvontatarpeeseen. Tästä syystä on tarkoituksenmukaista, että verollisia ja verottomia varastoja jatkossa valvoisi sama viranomainen esimerkiksi Valvira. Vastuu alkoholilain muusta valvonnasta on myös Valviralla.

Ympäristölautakunta kiinnittää huomiota luonnoksessa esitettyyn ravintoloiden jatkoaikailmoitusmenettelyyn. Luonnoksen 43 §:n mukaan aluehallintovirasto toimittaisi jatkoaikailmoituksen terveydensuojelulain 15 §:n mukaista käsittelyä varten kunnan terveydensuojeluviranomai-

selle. Kyseinen 43 § perusteluineen jää kuitenkin epäselväksi. Luonnoksesta saa kuvan, että kunnan terveydensuojeluviranomaiselle toimitettaisiin jatkoaikailmoitus eikä terveydensuojelulain 13 §:n tarkoittamaa ilmoitusta. Luonnoksessa mainittu terveydensuojelulain 15 §:n mukainen käsittely edellyttää kuitenkin lain 13 §:n mukaista ilmoitusta toiminnanharjoittajalta. Tältä osin luonnosta tulee tarkentaa.

Ympäristölautakunta toteaa, että jatkoaikailmoituksen käsittely siirtää meluhaittojen poistamista ja erityisesti niiden ehkäisemistä koskevaa toimintaa merkittävästi aluehallintovirastoilta kuntien terveydensuojeluviranomaisille. Tällä ei siten saavuteta yleisperusteluissa mainittua viranomaistyön vähentymistä vaan se todennäköisesti lisää sitä. Erityisesti suurissa kaupungeissa jatkoaikailmoitusten määrä voi olla huomattava ja vaarana on ilmoitusten käsittelyn ruuhkautuminen.

Jatkoaikailmoitusmenettelyssä ilmoitus tulee toimittaa lupaviranomaiselle kolme viikkoa ennen suunnitellun jatkoajan käyttöönottoa ja lupaviranomaisen tulee toimittaa se edelleen terveydensuojeluviranomaiselle. Terveydensuojelulain 13 §:n mukaan toiminnanharjoittajan tulee tehdä ilmoitus 30 vuorokautta ennen toiminnan olennaista muuttamista. Esitetty jatkoaikailmoitusmenettely aiheuttaa aikataulullisia ongelmia terveydensuojeluviranomaisen toiminnalle ja toimenpiteet haittojen ehkäisemiseksi voivat olla mahdottomia toteuttaa.

Jatkoaikailmoituksen perusteluissa (43, s. 114) todetaan, että anniskelun jatkaminen voidaan kieltää, jos toiminnasta aiheutuu terveystahetta eikä haittaa voida ehkäistä luvanhaltijan suorittamilla toimenpiteillä. Kuitenkin lähes poikkeuksetta luvanhaltija voi halutessaan poistaa terveystahetan omilla toimenpiteillään, esimerkiksi alentamalla musiikin melutasoa. Tältä osin perusteluja tulee tarkistaa.

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Esa Nikunen

Lisätiedot

Mia Degerlund, johtava elintarviketarkastaja, puhelin: +358 9 310 32055
mia.degerlund(a)hel.fi

Päivi Vepsäläinen, johtava ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 64323
paivi.vepsalainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sosiaali- ja terveysministeriö, lausuntopyyntö, Alkoholilain kokonaisuudistus
- 2 HE-luonnos Alkoholilain kokonaisuudistus

Muutoksenhaku

10.01.2017

Yj/5

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Kaupunginhallitus

Elintarviketurvallisuusosasto
Ympäristöterveysosasto

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt ympäristölausunnot luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle alkoholilain ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi 17.1.2017 mennessä.

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Esa Nikunen

Lisätiedot

Mia Degerlund, johtava elintarviketarkastaja, puhelin: +358 9 310 32055
mia.degerlund(a)hel.fi

Päivi Vepsäläinen, johtava ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 64323
paivi.vepsalainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sosiaali- ja terveysministeriö, lausuntopyyntö, Alkoholilain kokonaisuudistus
- 2 HE-luonnos Alkoholilain kokonaisuudistus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Kaupunginhallitus

Elintarviketurvallisuusosasto
Ympäristöterveysosasto

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

10.01.2017

Yj/5

Nuorisolautakunta 15.12.2016 § 139

HEL 2016-012888 T 03 00 00

Lausunto

Nuorisolautakunta antoi kaupunginhallitukselle lausunnon koskien luonnosta hallituksen esitykseksi alkoholilain kokonaisuudistukseksi.

Alkoholilain kokonaisuudistuksen merkittävin uudistus olisi entistä väkevämpien alkoholijuomien tuominen Alkon myynnistä laajempaan kauppohenkilöstön, kioskien ja huoltamoiden vähittäismyyntiin. Jatkossa luvanvaraisessa vähittäismyynnissä saisi myydä kaikkia enintään 5,5 tilavuusprosenttia sisältäviä alkoholi-juomia. Uudistus koskisi esimerkiksi niin sanottuja A-oluita, nykyistä vahvempia siidereitä sekä long drink -juomia ja alkoholipitoisia juomasekoituksia riippumatta niiden valmistavasta. Nuorisolautakunta pitää alkoholilain uudistusta esitetyllä tavalla nuorten edun vastaisena.

Myyntipisteiden lukumäärä lisääntyisi 15-kertaiseksi, eli saatavuus kasvaisi huomattavasti nykyisestä. Lonkeroista ja muista juomasekoituksista pitävät, erityisesti naiset ja nuoret, joille myös epäilyksettä luodaan runsaasti uutta tarjontaa. Lisäksi uusi alkoholilaki toisi mahdollisuuden ostaa alkoholijuomia velaksi.

Vertaamalla nykyisiä Alkon ja päivittäistavarakauppojen keskioluiden hintoja voidaan arvella, että halvimpien nelosoluiden ja limuviinoiden hintataso voi olla huomattavasti halvempi kuin nykyiset Alkon hinnat. Olennaisin ero nykytilaan on nelosoluen ja limuviinoiden sunnuntaimyynni. Tällä lienee merkitystä erityisesti riskikäyttäjille ja suurkuluttajille.

Lakiuudistusluonnoksen mukaan siis vahvempia juomia saa entistä helpommin, halvemmalla ja entistä useammasta paikasta.

Nuorisoasiainkeskus haluaa edistää lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia ja on erityisen huolissaan siitä, että alkoholijuomien saatavuus myös lisääntyisi ja yleisemmin kaupan olevan alkoholijuomat samalla väkevöityisivät. Vaikka luvanvaraisessa myynnissä valvotaan varsinaista alaikäisille myyntiä hyvin, lasten ja nuorten mahdollisuudet hankkia muulla tavoin esimerkiksi uusia alkoholijuomasekoituksia paransivat merkittävästi. Lasten ja nuorten alkoholinkäytön aleneva trendi voisi pysähtyä. Alkoholilain uudistus lisännee nuorisotoimessa päihdetyön tarvetta.

Vaikutus nuoriin

Kauppoihin tulevat limuviinat ovat kansainvälisen kokemuksen mukaan olleet erityisesti nuorten mieleen. Kauppojen ikärajakontrollia on tehos-

tettu, mutta nuorten asiakkaiden iän tarkistaminen ei ole vähittäiskaupan omienkaan lumeostojen mukaan yhtä tehokasta kuin Alkoissa. Lakiuudistus uhkaa pahimmassa tapauksessa pysäyttää tai jopa kääntää nousuun alaikäisten nuorten koko 2000-luvun kestäneen alkoholinkulutuksen laskun. Huolena on, että alkoholijuomien saatavuus myös lapsille ja nuorille lisääntyisivät ja yleisimmin kaupan olevat alkoholijuomat samalla väkevöityisivät.

Tutkimusten mukaan vaikuttavimpia ehkäisevän päihdetyön keinoja erityisesti lasten ja nuorten osalta ovat päihteiden hinta ja saatavuus. Näin ollen lakiuudistus voisi lisätä nuorten päihteiden käyttöä.

Viitteet:

Babor T ym. Alcohol: no ordinary commodity, Second edition.. New York: World Health Organization and Oxford University Press, 2010.

Gale M, Muscatello DJ, Dinh M, Byrnes J, Shakeshaft A, Hayen A, et al. Alcopops, taxation and harm: a segmented time series analysis of emergency department presentations. BMC Public Health. 2015;15:468. <http://bmcpubhealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12889-015-1769-3>

PTY: Ikärajavalvontaa testataan säännöllisesti Alko: Alkoholipoliittisten toimien vaikuttavuusarviointi Peliin ei puututa. Alkoholien, tupakan ja rahapeliautomaattien ikärajavalvontaa testanneet ostokokeet vähittäisliikkeissä.

<https://www.thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/alkoholi/usein-kysytyt-kysymykset/politiikka/miten-hallituspuolueiden-tekemat-alkoholilain-uudistuksen-linjaukset-vaikuttavat-alkoholin-kulutukseen-ja-kansanterveyteen->

Käsittely

15.12.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä muutti esityslistan kohdan 6 seuraavaksi: "Nuorisosiainkeskus haluaa edistää lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia ja on erityisen huolissaan siitä, että alkoholijuomien saatavuus myös lisääntyisi ja yleisemmin kaupan olevan alkoholijuomat samalla väkevöityisivät. Vaikka luvanvaraisessa myynnissä valvotaan varsinaista alaikäisille myyntiä hyvin, lasten ja nuorten mahdollisuudet hankkia muulla tavoin esimerkiksi uusia alkoholijuomasekoituksia paranisivat merkittävästi. Lasten ja nuorten alkoholinkäytön aleneva trendi voisi pysähtyä."

Vastaehdotus:

Timo Kontio: Lisätään kohdan (6) loppuun lause: "Alkoholilain uudistus lisäänee nuorisotoimessa päihdetyön tarvetta."

Kannattaja: Benjamin Ellenberg

Lautakunta päätti yksimielisesti Kontion esityksestä Ellenbergin kannattamana lisätä kohdan (6) loppuun lause: "Alkoholilain uudistus lisäänee nuorisotoimessa päihdetyön tarvetta."

10.01.2017

Yj/5

Vastaehdotus:

Timo Kontio: Lisätään kohdan (2) alkuun virke: "Nuorisolautakunta pitää alkoholilain uudistusta esitetyllä tavalla nuorten edun vastaisena."

Kannattaja: Jussi Chydenius

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään kohdan (2) alkuun virke: "Nuorisolautakunta pitää alkoholilain uudistusta esitetyllä tavalla nuorten edun vastaisena."

Jaa-äännet: 2

Fatbardhe Hetemaj, Helena Kantola

Ei-äännet: 6

Zahra Abdulla, Jussi Chydenius, Benjamin Ellenberg, Timo Kontio, Sanna Lehtinen, Stella Qin

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Olli Isoaho

Esittelijä

osastopäällikkö
Heidi Hällman

Lisätiedot

Heidi Hällman, osastopäällikkö, puhelin: 310 71608
heidi.hallman(a)hel.fi

Päivi Kuusela, johtava Klaari-koodinaattori, puhelin: 050 3273107
paivi.kuusela(a)hel.fi

Palvelukeskus-liikelaitoksen jk 15.12.2016 § 36

HEL 2016-012888 T 03 00 00

Lausunto

Palvelukeskus-liikelaitoksen johtokunta antaa lausunnon seuraavasti: Palvelukeskuksen toimipaikoista vain viidessä sosiaali- ja terveysviraston ylläpitämissä monipuolisessa vanhustenpalvelukeskuksessa on alkoholin anniskeluun oikeuttavat A-oikeudet ja toimimme niissä Valviran ohjeiden mukaisesti.

Lausunnolla olevalla lakiesitysluonnoksella ei ole vaikutusta toimintaamme eikä Palvelukeskuksella ole muuta lausuttavaa.

10.01.2017

Yj/5

Esittelijä

toimitusjohtaja
Antti Värtelä

Lisätiedot

Raimo Niippa, hallintopäällikkö, puhelin: 310 27609
raimo.niippa(a)hel.fi

Varhaiskasvatuslautakunta 13.12.2016 § 141

HEL 2016-012888 T 03 00 00

Lausunto

Varhaiskasvatuslautakunta päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi siten, että lautakunnan kantaa selkiytetään.

Käsittely

13.12.2016 Palautettiin

Palautusehdotus:

Mika Ebeling: Palautetaan asian uudelleen valmisteltavaksi siten, että selkiytetään lautakunnan kantaa.

Varhaiskasvatuslautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Pasi Brandt, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 310 42527
pasi.brandt(a)hel.fi